

рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності або ставлення до релігії» та встановлення у ній відповідальності за пряме чи непряме обмеження прав або встановлення прямих чи непрямих привілеїв громадян за ознакою статі логічно не обумовлено та призводить до плутанини.

Отже, прагнучи подолання дискримінації за ознакою статі, слід розробити ефективний механізм щодо відповідальності осіб, винних в порушенні вимог законодавства про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, внести зміни до адміністративного та кримінального законодавства.

Так, необхідно статтю 41 Кодексу про адміністративні правопорушення, яка передбачає відповідальність за порушення вимог законодавства про працю та про охорону праці, доповнити частиною 3, в якій встановити відповідальність за дискримінацію за ознакою статі при прийнятті на роботу, кар'єрному зростанні, встановленні розміру заробітної плати, наданні відпусток, звільненні та інші прояви дискримінації за ознакою статі у трудовій сфері.

Слід також конкретизувати кримінальну відповідальність. Необхідно із диспозиції ст. 161 Кримінального кодексу «Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності або ставлення до релігії» виключити слово «статі», та доповнити розділ V Кримінального кодексу новою статтею 161-1 «Дискримінація за ознакою статі».

Встановлення конкретної відповідальності за дискримінацію за ознакою статі допоможе виявляти набагато більше правопорушень у цій сфері та покаранню винних осіб, що в свою чергу буде сприяти встановленню гендерної рівності в українському суспільстві.

Література

1. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року // Права людини. Міжнародні договори України. – К., 1992. – С. 18-24.
2. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
3. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 30 грудня 2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 52. – Ст. 561.
4. Іовчева А.М. Гендерні трансформації в українській політиці: сучасні тенденції та перспективи розвитку / А.М. Іовчева // Політичні науки. Політологія. Наукові праці. – 2008. – Т. 131. – Вип. 118. – С. 119-122.
5. Андерсен А. Досвід скандинавських країн у законодавчому закріпленні рівності політичних прав жінок і чоловіків / А. Андерсен // Перспективи паритетної демократії у політико-правовому полі України: 36. наук. статей. – Х., 2007. – С. 49-55.
6. Сулімова С.І. Роль жінки в політичних процесах суспільства / С.І. Сулімова // Психолого-педагогічні аспекти гендерного виховання в умовах навчального закладу: матеріали всеукр. наук.-практ. конф., 17-18 квіт. 2002р.: тези доп. – Вінниця: ВДПУ, 2002. – С. 45-49.
7. Левченко К.Б. Права жінок: зміст, стан та перспективи розвитку: Монографія / К.Б. Левченко. – Х.: Вид-во НУВС, 2001. – 345 с.
8. Георгізова І. Становлення державної політики України щодо забезпечення прав жінок / І. Георгізова // Право України. – 2006. – № 10. – С. 106-109.
9. Пашенко О. Європейські стандарти у галузі прав людини: реалії та перспективи українського законодавства / О. Пашенко // Право України. – 2006. – № 4. – С. 32-34.
10. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40-41, 42. – Ст. 492.
11. Про попередження насильства в сім'ї: Закон України від 15 листопада 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 10. – Ст. 70.
12. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984р. // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – додаток до № 51. – Ст. 1122.
13. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – №25-26. – Ст. 131.

УДК 341

ПОНЯТТЯ МІЖЕТНІЧНОГО КОНФЛІКТУ У МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ ПРАВІ

В.Р. Маначинський, В.А. Малига

Резюме. В роботі розглянута правова та соціально-політична природа міжетнічного конфлікту у контексті міжнародно-правового регулювання збройних конфліктів. Проведене дослідження дає змогу стверджувати про необхідність імплементації у міжнародне гуманітарне право поняття «міжетнічний конфлікт», як особливого виду збройного конфлікту неміжнародного характеру. Розроблена класифікація міжетнічних конфліктів може сприяти як запобіганню їх виникненню, так і вирішенню міжетнічного конфлікту шляхом усунення або врегулювання причини шляхом застосування норм міжнародного гуманітарного права.

Ключові слова: міжнародне гуманітарне право, етнополітична ситуація, міжетнічний конфлікт, геноцид, збройний конфлікт неміжнародного характеру.

Однією з глобальних проблем, що стоять перед людством на сучасному етапі його розвитку є існування (або подальша ескаляція) конфліктів, що мають етносоціальний, етнокультурний, етнорелігійний, а частіше – етнополітичний характер [1, с. 35]. Сучасний європейський і, зокрема, український геополітичний простір зазнає впливу цілого ряду трансформаційних процесів (глобалізації, інтеграції та дезінтеграції) на етноісторичних засадах, і – таких процесів, що можуть викликати його розбалансованість.

Одним з головних проявів цього може слугувати зростаюча соціальна диференціація як між різними країнами, так і в середині окремо взятих країн, переважно багатонародних, що у поєднанні з конкуренцією за різноманітні природні ресурси призводить до локальної та міжетнічної напруги і до відкритих міжетнічних конфліктів. Неврегульовані етнополітичні відносини та крихкотілі етносоціальні інститути мають складний та неоднозначний характер, тому етнічні проблеми, конфлікти та необхідність їх якнайшвидшого вирішення набувають дедалі відкритішого і вибухоподібного характеру.

Зараз у світі існує понад 4000 народів-етносів (які розмовляють на 6000 мовах) і понад 200 незалежних країн, та лише 20 з них є етнічно однорідними. Всі інші країни, у тому числі й Україна, – поліетнічні, де проживають 5 і більше відсотків етнонаціональних меншин. Тривала історична практика доводить, що становлення та розвиток більшості сучасних країн світу не обходились без руйнівного впливу різноманітних етнополітичних конфліктів. Саме їх наявність (або відсутність) визначає рівень політичної стабільності та безпекового прогресування.

Весь конфліктний спектр на етноісторичних засадах (конфлікти внутрішньоетнічні, етнорелігійні, етнокультурні, етнотериторіальні, етноекономічні, етнополітичні тощо), з об'єктивного боку, є міжетнічним явищем, тобто зіткненням між двома і більше етноісторичними суб'єктами.

Тому міжетнічний конфлікт – актуальне питання з боку дослідження міжнародним гуманітарним правом.

Аналіз локальних війн та збройних конфліктів другої половини ХХ ст. – початку ХХІ ст. свідчить про реальну загрозу для будь-якої держави бути втягнутою у війну або збройний конфлікт міжетнічного характеру [2, с. 132]. У такій ситуації людство покладає великі надії на міжнародне гуманітарне право (МГП), роль і значення якого постійно зростають. Як галузь міжнародного права МГП покликане, виконуючи спільну регулятивну функцію, захищати цивілізовані відносини між державами, права і свободи людини. Воно має власну систему припинення злочинів, ефективність якої великою мірою залежить від держав – учасниць відповідних договорів.

Так, система не лише чітко визначає злочинні діяння та передбачає санкції за порушення МГП державами, міжнародними організаціями та окремими особами, а й зобов'язує застосувати низку заходів на національному рівні. Разом з тим, у світі продовжують тривати збройні конфлікти, відбуваються гуманітарні катастрофи, вчиняються жакливі міжнародні злочини, зокрема, й порушення МГП. А тому проблема правового регулювання збройних, зокрема, міжетнічних конфліктів була і залишається однією з найгостріших на сучасному етапі розвитку суспільства.

Однією з визначальних причин міжетнічних конфліктів є етнічний сепаратизм, виникненню якого сприяє спроба одночасної реалізації міжнародними нормами права на територіальну цілісність та права на самовизначення народів, що й приводом до міжетнічних конфліктів [3, с. 39]. Дану проблему та шляхи її вирішення досліджувало багато вітчизняних та закордонних вчених: І.Лукашук, В.Нікітюк, І.Зварич, В.Свтух, В.Карташкін, О.Лукшева, Ф.Єрмагора, Ф.Гекман, Ф.Капоторті, Н.Лернер та інші.

Важливе місце серед джерел дослідження займають міжнародно-правові акти, що стосуються регулювання збройних конфліктів, зокрема: Статут ООН від 26 червня 1945 року, Загальна декларація прав людини та громадянина від 10 грудня 1948 року, Конвенція про статус біженців від 28 вересня 1954 року, Конвенція про поводження з полоненими та Конвенція про захист цивільного населення від 12 серпня 1949 року, Женевська конвенція від 12 серпня 1949 року та інші.

Феномен міжетнічного конфлікту, вивчення його конкретних проявів постійно перебувають у полі зору дослідників. Але, незважаючи на досить рельєфний загаль наукових досліджень та публікацій з цієї проблематики, відчувається брак теоретичної уваги до проблем етнополітичних джерел, об'єктивних етноісторичних і соціально-політичних факторів виникнення суто міжетнічних конфліктів та механізмів їх регулювання.

«Етнічний конфлікт – це крайня форма загострення і зіткнення національних інтересів націй, етнічних груп довкола національного питання» [4, с. 134]. Причиною етнічного конфлікту є нерозв'язання або ігнорування владою національного питання у соціальній, економічній, культурній, мовній, релігійній, правовій або інших сферах, від яких залежить збереження ідентичності етнічних груп та їх подальший розвиток.

Як бачимо, міжетнічний конфлікт – це багатогранне соціально-політичне явище в історико-генетичному, теоретико-пізнавальному і політико-правовому аспектах. Тому цей феномен може бути висвітлений з точки зору різних поглядів, ідей, гіпотез, концепцій і цілісних політичних теорій.

На даний момент щодо пояснення причин виникнення та подальшого розвитку міжетнічних конфліктів найбільш апробованими виявились наступні позиції:

- соціально-економічна та етнокультурна не облаштованість народів взагалі, зокрема, етнічних меншин;
- неефективна етнополітика в окремих багатонародних країнах.

Основний позитив обох підходів, на наш погляд, полягає у чіткому прослідковуванні лінії політизації якоїсь етнічності аж до «точки перетину» лінії іншої політизованої етнічності, в результаті чого і відбувається конфлікт, який є вищою фазою цього процесу.

Стосовно джерельних факторів [1, с. 3] виникнення етноконфліктів, ще класична наука (Ф. Мартенс, К. Ренер, Б. Малиновські) розділила ці фактори на об'єктивні та суб'єктивні. Виникнення та розвиток конфліктів викликані дією чотирьох груп факторів і причин: об'єктивних, організаційно-управлінських, соціально-психологічних та особистісних. Якщо перші дві групи мають об'єктивний характер, то дві останні – суб'єктивний.

Міжетнічний конфлікт – тобто вирішення національного питання шляхом застосування етнічними угруповуваннями насильства – справедливо віднести до категорії збройного конфлікту [5, с. 10], як категорії еволюціонуючого соціального інституту війни. Оскільки встановлено, що у міжнародній юридичній практиці термін «війна» поступово змінюється відносно новим поняттям «збройний конфлікт».

Переваги при введенні нового терміну, як вважають фахівці, полягає у наступному.

По-перше, поняття «збройний конфлікт» охоплює всі ситуації активного збройного протистояння сторін – суб'єктів міжнародного права, незалежно від масштабів та інтенсивності застосування ними сили, пов'язаної із насильством і стражданням людей. Це має сенс при тривалому процесі стихійної або цілеспрямованої ескалації (деескалації) збройних сутичок і конфліктів незначної інтенсивності до повномасштабної війни і, зворотно, що мало б постійно змінювати міжнародно-правову ситуацію: війна – перемир'я – продовження війни. Яскравим прикладом локального збройного конфлікту може слугувати громадянський збройний конфлікт у Колумбії упродовж 45 років, до розв'язання якого підключилися США та Німеччина. Новітні дані щодо бомбардування столиці і селищ Чечні (Ічкерії) російською авіацією у кінці 90-х років – також свідчать про переваги застосування терміну «збройний конфлікт».

Останнім часом все частіше висловлюється думка, що «певна невизначеність конфлікту має свої переваги» [6, с. 7]. Разом з тим, зауважимо, що в юридичному відношенні будь-яка невизначеність має негативну теоретичну і практичну сторону.

У зв'язку з вищезазначеним, як нам здається, правникам-міжнародникам необхідно більшу увагу зосередити на правовому визначенні війн і воєнних конфліктів як окремих різновидів мілітарної практики сучасності, які мають свої гуманітарні традиції регуляції.

Майже всі авторитетні зарубіжні дослідники в галузі міжнародного гуманітарного права (Жак Меран, Франсуа Біньон, Жак Морейон, Ган Петер-Гессар, І. Біщенко та інші) підкреслюють можливість поширення на планеті все більш жорстоких збройних конфліктів саме між соціальними силами (етноугруповуваннями), включно з конфліктом між найбільш впливовими суб'єктами міжнародного права, який дорівнюватиме «великій війні».

На наш погляд, такий стан речей пов'язаний, з одного боку, зі зміною парадигми збройного насильства, а з другого – як не парадоксально – з підвищенням ролі морального і правового статусу міжнародних гуманітарних організацій, ООН, міжнародних трибуналів у Гаазі по Руанді, колишній Югославії, Міжнародного Комітету Червоного Хреста тощо.

Досліджуючи зміни парадигми збройного насильства в суспільній свідомості, в науках, в яких аналізується цей феномен, відзначимо, що традиційна парадигма насильства виходила з наявності у держави такої економічної, політичної, воєнної могутності, яка у власних інтересах дозволяє застосовувати легітимне насильство у межах своєї території, не обмежене міжнародним правом. Традиція, що бере витоки ще з творів Томаса Гоббса, підтверджувала, що держава задля зміцнення своєї безпеки підсилювала засоби та організації насильства, зокрема, в системі збройних організацій – армію, вдосконалювали мілітарну сферу держави, піклувались про поширення воєнної ідеології, об'єднувались у воєнно-політичні союзи.

Американські дослідники заявляють про виявлену ними тенденцію будувати відносини між державами у відповідності до вимог своїх інтересів, а не до вимог міжнародної справедливості, якщо це не зустрічає рішучої протидії зовнішніх сил.

Це й слугувало передумовою виникнення другої парадигмальної ідеї кінця ХХ ст. у якості дозволеної, адекватної ситуація масового порушення прав людини, «інститут дев'ятнадцятого століття – гуманітарної інтервенції» – для збройного захисту фундаментальних прав людини, останнім часом визнана правомірність і односторонніх воєнних дій-акцій США з їх союзниками відповідно до концепції «надзвичайного виключного права» (*ins extremae necessitatis*).

Проблеми гуманітарної інтервенції привернули увагу вчених-юристів ще на ранніх етапах розвитку міжнародного гуманітарного права. Школа природного права виправдовувала гуманітарну інтервенцію, виходячи з теорії справедливої війни (*bellum justum*), яка у свою чергу стверджувала, що справедлива війна визначається благородною причиною (Ф.Аквінський, А.Джентлі, Г.Гроцій). Вітчизняні юристи-міжнародники минулого, зокрема Ф.Мартенс, М.Захаров та інші, вважали правомірним «втручання освічених (цивілізованих) держав проти варварського гоніння та винищення» [7, с. 297].

Таким чином, збройний конфлікт – це всі види організованих форм збройних сутичок соціальних сил як всередині держави, так і на міжнародному рівні, які характеризуються достатнім рівнем керованого збройного насильства, переходом від мирних до мілітарних способів життєдіяльності з неминучим широким порушенням прав та свобод населення, що потребує міжнародно-правової регуляції.

Звідси виникає необхідність у подальшому визначенні місця міжетнічного конфлікту у системі збройних конфліктів.

Оскільки останнім часом світова спільнота все частіше стикається зі збройними конфліктами нового покоління – внутрішніми збройними конфліктами, що мають місце на теренах однієї держави. У міжнародному

праві вони отримали назву збройних конфліктів неміжнародного характеру (ЗКНМХ) [8, с. 56]. На сьогодні у науковій літературі з міжнародного права не вироблено єдиної позиції з питання визначення ЗКНМХ.

Зокрема І.П.Блищенко, І.Н.Арцибасов, С.А.Єгоров, М.Мбатма висловлюють у цілому правильну точку зору про те, що «неміжнародний збройний конфлікт» є синонімом терміну «громадянська війна». Чилійський юрист Є.Монтеалегре вважає доцільним використовувати інший підхід до визначення ЗКНМХ, під яким розуміє внутрішню ситуацію колективного застосування сили. Він вважає, що дана ситуація виходить за межі внутрішніх заворушень, а озброєні групи, що беруть в них участь – не мають статусу сторони військового конфлікту [9, с. 93]. Такі думки здаються нам обґрунтованими та, на нашу думку, зазначені ситуації ймовірно призводять до ЗКНМХ.

ЗКНМХ відрізняються від міжнародних збройних конфліктів рядом суттєвих особливостей, які визначені у Протоколі II до Женевських конвенцій про захист жертв війни 1949 року [10, ст. 1]. Ретельний аналіз нормативних положень Протоколу II дозволяє відзначити 4 головних особливості ЗКНМХ:

1) ЗКНМХ відбувається у межах території однієї суверенної держави як суб'єкта міжнародного права та не виходить за межі його кордонів;

2) конфліктуєчими сторонами є збройні сили законної влади та антиурядові збройні сили, тобто незаконні бандутворення;

3) наявність постійних та озброєних дій між конфліктуєчими силами;

4) конфліктуєчі сили повинні бути відповідним чином організовані та мати постійні керуючі органи, що дозволяє їм проводити безперервні та узгоджені бойові дії та здійснювати регулярний контроль на відповідній частині державної території.

Будь-яке правове регулювання не є ефективним без чіткої класифікації об'єкта, оскільки класифікація дозволяє визначити певні особливості та запропонувати оптимальний шлях правового регулювання поставленого питання.

Визначення нових підходів до загальної субієрархічної типологізації етноконфліктів дозволить юристам-міжнародникам більш детально вивчити причини та рушійні сили конфліктів з метою їх врегулювання на рівні міжнародного гуманітарного права [1, с. 4].

Зокрема, різновиди етносоціальних конфліктів можна виокремити за двома визначальними критеріями:

1) горизонтальний відповідає на питання: «з приводу чого виникає конфлікт?»;

2) вертикальний відповідає на питання: «хто є взаємодіючими суб'єктами конфлікту?».

Відповідно, за горизонталлю етносоціальні конфлікти поділяються на:

– етнополітичні (з приводу системи політичної влади та управління). Класичним прикладом тут може виступати Кримська автономія, або проблема статусу Країни Басків в Іспанському королівстві. Серед політичних вимог кримськотатарського народу однією з пріоритетних є надання АРК статусу національно-територіальної автономії (нагадаємо, що на даний час вона має національно-культурний характер), а також забезпечення широкого представництва кримських татар у владних структурах з метою захисту власних інтересів. Але наразі після прецеденту Косово у будь-який момент кримські татари можуть поставити на меті проголошення незалежності цього краю для відокремлення півострова від України;

– етнокультурні (з приводу визначальних цінностей, традицій поведінки та життєвих настанов етносу).

Яскравим прикладом такого конфлікту може слугувати зіткнення шіїтів та сунітів в Іраку у 90-ті роки;

– етноекономічні (з приводу матеріальних ресурсів). Як приклад можна навести конфліктну ситуацію на Північному Кавказі (Чечня, Дагестан, Інгушетія), яка маючи складові етнокультурного протистояння має економічне підґрунтя – корисні копалини Кавказу, зокрема, нафтові запаси;

– етномовні (з приводу забезпечення реалізації мовних прав етносу). Зокрема, чергове загострення придністровського конфлікту було спровоковане заборонаю Тирасполем у липні 2004 року функціонування шкіл з викладанням молдавською мовою, де використовується алфавіт на основі латиниці. Ігнорування мовних потреб молдаван Придністров'я слугує і фактором, і приводом блокування переговорного процесу врегулювання конфлікту в регіоні;

– етнорегіональні (з приводу спірної території). Конфлікт у Нагірному Карабасі – щодо приналежності території етнічному населеному (азербайджанцям), або територіально – Вірменії.

У суб'єктно-функціональному відношенні не всі види перерахованих конфліктів є міжетнічними, але далі їх типологізація здійснюється вже за вертикальним критерієм. Отже, відповідно до суб'єктів участі, міжетнічні конфлікти поділяються на:

– конфлікт між регіональними сегментами одного й того ж великомасивного народу-етносу з приводу якогось історико-ментального або ж етно-ідентифікаційного питання (наприклад, у Франції кінця 18 ст. – конфлікт між консервативними «вандейцями» та прибічниками республіканського «нового порядку»);

– конфлікт між титульним народом-етносом та одним (або двома) меншинським народом-етносом. Наприклад, між офіційним Києвом і русинською меншиною Закарпаття з приводу адміністративно-територіальної автономії регіону та надання русинам окремого етнонаціонального статусу;

– конфлікт між титульним та ектитульним/субтитульним народами-етносами;

– конфлікт між регіональними та міждержавними сегментами однієї і тієї ж етнічної та національної меншини, але у рамках одного й того ж історико-генетичного народу-етносу між крїнтійськими «славонами» і сусідніми титульними словенами; між українськими буджацькими «циганами-лінгуаріями» та молдавськими

сороківськими «циганами-келдераріяями»; між угорськими балатонськими «циганами-сінті» та українськими закарпатськими «циганами-ромами»;

– конфлікт між двома і більше меншинськими народами-етносами. Свідченням такого роду конфліктів можуть слугувати постійні зіткнення щодо надання землі між росіянами та кримськими татарами на території АРК;

– конфлікт між титульним народом-етносом даної країни та сусіднім народом-етносом, що має іншу політико-державну приналежність. Наприклад, між українцями та поляками через історичний «спадок» 1943-1944 рр. (взаємна різанина на Волині: ОУН-УПА з українського націоналістичного руху, «Армія Крайова» – з польського боку).

Також конфлікти можна класифікувати за принципом геополітичної території розташування (наприклад, Косовський конфлікт), а також за історико-політичним (подійним принципом), зокрема, унаслідок природних чи техногенних катаклізмів. Наприклад, Чорнобильська трагедія 1986 року призвела до розселення білорусів, росіян, українців, поляків у місця, які через кілька років стали «державно-українськими» та «державно-російськими», що й призвело до численних мікроконфліктів кінця 80-х – початку 90-х років.

В процесі теоретичного прояснення феномену міжетнічного конфлікту нами запропоновано нові підходи до їх класифікації, що в умовах поліетнічності соціуму багатьох країн світу може сприяти як запобіганню їх виникнення, так і вирішенню міжетнічного конфлікту шляхом усунення або врегулювання причини шляхом застосування норм міжнародного гуманітарного права.

Таким чином, виходячи з вищенаведеного, можна зробити певні висновки.

По-перше, міжетнічний конфлікт – це багатогранне соціально-політичне явище в історико-генетичному, теоретико-пізнавальному і політико-правовому аспектах.

По-друге, з точки зору міжнародного гуманітарного права міжетнічний конфлікт – це збройний конфлікт неміжнародного характеру, який характеризується вирішенням національного питання у формі збройних сутичок соціальних сил всередині держави, та за змістом має достатній рівень керованого збройного насильства, переходом від мирних до мілітарних способів життєдіяльності з неминучим широким порушенням прав та свобод населення, що потребує міжнародно-правового регулювання.

Література

1. Ларченко М.Л. Міжетнічний конфлікт як соціально-політичне явище: теоретичний аналіз // Вісник національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". Політологія. Соціологія. Право; 36. Наук. праць: Київ: ІВУ «Політехніка». – 2009. – № 2. – С. 35-41.
2. Стасюк С. Міжнародне гуманітарне право у контексті правового регулювання збройних конфліктів // Право України. – 2008. – № 5. – С. 132-136.
3. Бесараб М.М. Етнічний сепаратизм як наслідок проблем у сфері міжнародного права // Вісник Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка. – 2010. – № 97. – С. 38-42.
4. Римаренко Ю.І. Мала енциклопедія етностанови / НАН України. Інститут держави і права ім. В.П. Корещького – К.: Генеза "Довіра", 1996. – 942 с.
5. Цюрупа М.В., Дяченко В.І. Міжнародне гуманітарне право. Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2008. – 364 с.
6. Нахлік С. Е. Краткий очерк международного гуманитарного права. – М.: МККА, 1993. – 154 с.
7. Мартенс Ф.Ф. Современное международное право цивилизованных народов. – Спб.: Нева, 1997. – 567 с.
8. Алешин В.В. Международное право вооруженных конфликтов. – М.: «Юрлитинформ», 2007. – 200 с.
9. Фернандеш де Кастро А.Г. Международно-правовая регламентация внутренних вооруженных конфликтов // Московский журнал международного права. – 2000. – № 1. – С. 90-96.
10. Дополнительный протокол к Женевским конвенциям от 12 августа 1949 года, касающийся защиты жертв международных вооруженных конфликтов (сборник документов на официальном сайте ООН) [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://www.un.org/russian/document/convents/chroncon1970.htm>.

УДК 342

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОРІВНЯЛЬНОЇ РЕКЛАМИ

О. Р. Полегенька, Н. О. Славова

Резюме. В роботі проводиться аналіз сучасної нормативно-правової бази щодо порівняльної реклами в Україні у співставленні із світовими стандартами та застосування положень законодавства на практиці, розглянуто етичні аспекти некоректної порівняльної реклами, виявлено прогалини законодавства, запропоновано механізм їх подолання.

Ключові слова: реклама, порівняльна реклама, недобросовісна конкуренція, антиконкурентні дії.

Реклама як один із елементів механізму ринкових відносин сприяє розвитку вільної конкуренції між суб'єктами господарювання. Не викликає сумнівів те, що конкуренція є необхідною умовою господарської